

STORTINGET

Innst. 224 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 40 L (2018–2019)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i innskuddspensjonsloven mv. (egen pensjonskonto)

Til Stortinget

1. Proposisjonens hovedinnhold

Sammendrag

I proposisjonen foreslås det endringer i innskuddspensjonsloven (lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold) om at arbeidstakere i innskuddspensjonsordninger skal samle sine pensjonskapitalbevis fra tidligere arbeidsforhold og tidligere individuell sparing på én pensjonskonto i arbeidsgivers pensjonsordning (egen pensjonskonto). Formålet med en slik regel er å bidra til at pensjonsmidlene i innskuddspensjonsordninger forvaltes mer effektivt, slik at det blir mest mulig pensjon for en gitt innbetaling, og at arbeidstaker skal få bedre oversikt over sin egen pensjonsopptjening.

Det foreslås at arbeidstaker som i dag skal betale for forvaltning av tidligere oppsparte midler, mens arbeidsgiver som i dag skal betale for forvaltning av midler som arbeidstaker har opptjent i nåværende arbeidsforhold. Etter forslaget skal kostnader til administrasjon av ordningen betales av arbeidsgiver. Ved å samle pensjonsmidlene på én konto vil arbeidstaker kunne spare kostnader til forvaltning og administrasjon av flere små pensjonskapitalbevis.

Det foreslås at pensjonskapitalbevis skal samles på egen pensjonskonto i arbeidsgivers pensjonsordning med mindre arbeidstaker reserverer seg mot dette. Arbeidstaker skal kunne velge å flytte både sin tidligere og

nåværende pensjonsopptjening til en annen leverandør enn arbeidsgivers leverandør (selvvalgt leverandør). Arbeidstaker skal også kunne velge å beholde sine pensjonskapitalbevis, slik at disse fortsatt forvaltes adskilt fra pensjonskapitalen som opptjenes i nåværende arbeidsforhold.

Det foreslås også å oppheve regelen om at arbeidstaker må ha vært ansatt i minst 12 måneder for å ha krav på å få med seg sin opptjente pensjonskapital. Arbeidstaker vil da få med seg sin opptjente pensjonskapital på tidspunktet for fratredelsen uavhengig av lengden på arbeidsforholdet.

Videre foreslås det en hjemmel i finansforetaksloven (lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern) til å gjennomføre lovvalgsregler som følger av direktiv 2001/24/EF om restrukturering og avvikling av kredittinstitusjoner i forskrift.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Svein Roald Hansen, Ingrid Heggø, Åsunn Lyngedal og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, lederen Henrik Asheim, Vetle Wang Soleim, Aleksander Stokkebø og Camilla Strandskog, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Bård Hoksrud og Jan Steinar Engeli Johansen, fra Senterpartiet, Sigbjørn Gjelsvik og Trygve Slagsvold Vedum, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Venstre, Abid Q. Raja, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, og fra Rødt, Bjørnar Moxnes, tar omtalen til orientering.

Komiteen viser til proposisjonen for nærmere omtale av regjeringens forslag og til merknadene videre i denne innstillingen knyttet til de ulike kapitlene i proposisjonen.

2. Bakgrunnen for lovforslaget

Sammendrag

Med høringsfrist 21. februar 2018 sendte Finansdepartementet 21. november 2017 på høring et forslag til endringer i innskuddspensjonsloven om at arbeidstaker skal kunne samle sin pensjonskapital fra innskuddspensjonsordninger på én pensjonskonto (egen pensjonskonto) mv. Bakgrunnen for høringen var et ønske fra arbeidslivets parter i lønnsoppgjøret 2016 om et lovarbeid med sikte på å modernisere pensjonsordningene i privat sektor. Statsministeren svarte på henvendelsen ved følgende brev til Riksmekleren 3. april 2016:

«Jeg viser til brev av 2. april 2016 fra Riksmekleren om fremtidige pensjonsordninger i privat sektor.

Regjeringen er innstilt på, forutsatt at partene og Riksmekleren finner frem til en anbefalt løsning, å utrede behovet for å gjøre tilpasninger i lov- og regelverket for tjenestepensjon i privat sektor. Et utredningsarbeid vil bl.a. omfatte en vurdering av spørsmål om arbeidstaker bør få adgang til å opprette en personlig pensjonskonto hos en pensjonsleverandør valgt av arbeidstaker, spørsmål knyttet til arbeidstakers adgang til å foreta individuell tilleggssparing og spørsmål knyttet til håndteringen av pensjon ved jobbskifte. Utredningen kan ta utgangspunkt i lov om innskuddspensjon. I tillegg kan det utredes fra hvilken alder og inntekt opptjening bør starte, samt hvilken varighet på arbeidsforholdet som bør gi grunnlag for å opparbeide rettigheter. Regjeringen vil avklare nærmere formen på utredningsarbeidet i samråd med partene i arbeidslivet.»

Finansdepartementet nedsatte en arbeidsgruppe med medlemmer fra Finansdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Finanstilsynet. Det ble opprettet en referansegruppe for arbeidet med deltakere bl.a. fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene.

Arbeidsgruppen leverte sin rapport i desember 2016. Arbeidsgruppen avgrenset sin utredning til problemstillinger som knyttet seg til innskuddspensjonsloven.

Arbeidsgruppen utredet for det første om arbeidstaker i en bedrift med innskuddspensjonsordning bør få adgang til å opprette en personlig pensjonskonto hos en selvvalgt pensjonsleverandør (egen pensjonskonto). Hver gang arbeidstaker slutter hos en arbeidsgiver med innskuddspensjonsordning, utstedes det i dag et pensjonskapitalbevis for den kapitalen arbeidstakeren har opptjent gjennom arbeidsforholdet, forutsatt at arbeidsforholdet har vart lenger enn tolv måneder. Kostnadene ved å forvalte pensjonskapitalbevis må arbeidstaker selv betale. Arbeidsgruppen viste i sin rapport til at

det kan være betydelige kostnadsbesparelser ved å samle tidligere opptjent pensjonskapital fra pensjonskapitalbevis på én pensjonskonto.

Arbeidsgruppen utredet også mulige konsekvenser av å endre ulike medlemskaps- og opptjeningskriterier i innskuddspensjonsordninger, som at arbeidstaker må være minst 20 år og ha en stillingsandel på minst 20 pst. for å være pliktig medlem i pensjonsordningen, at arbeidsgiver ikke har plikt til å betale innskudd for inntekt under 1 G, samt regelen om at arbeidstaker må ha vært ansatt i minst tolv måneder for å ha krav på å få med seg sin opptjente pensjonskapital. Dersom arbeidstaker har vært ansatt mindre enn tolv måneder, blir pensjonskapitalen i dag tilbakeført til innskuddsfondet i pensjonsordningen, og arbeidstaker får ingenting med seg som opptjent pensjon. Midlene i dette fondet kan arbeidsgiver benytte bl.a. til å betale nye innskudd.

Arbeidsgruppen har beskrevet ulike alternative løsninger og utredet de økonomiske konsekvensene av mulige endringer, men har ikke anbefalt valg av løsninger.

I møte i Finansdepartementet mai 2017 var partene i referansegruppen enige om at egen pensjonskonto burde utredes videre. Partene var ikke enige om videre utredning av endringer i medlemskaps- og opptjeningskriterier, ettersom endringer i arbeidstakers favør medfører økte kostnader for arbeidsgiver.

I departementets høringsnotat ble det i tillegg til forslag om egen pensjonskonto foreslått å oppheve regelen om at arbeidstaker må ha vært ansatt i minst tolv måneder for å ha krav på å få med seg sin opptjente pensjonskapital fra en innskuddspensjonsordning. Forslaget ble tatt med selv om det ikke var enighet mellom partene om å fremme dette, ettersom forslaget ble ansett å ha nær sammenheng med forslaget om egen pensjonskonto.

Som i arbeidsgruppens rapport avgrenset forslagene i høringsnotatet seg til pensjonsordninger som er opprettet etter innskuddspensjonsloven. Arbeidsgivere i privat sektor har plikt til å opprette en tjenestepensjonsordning for sine ansatte som oppfyller vilkårene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Slik tjenestepensjonsordning kan opprettes enten i form av en innskuddspensjonsordning (hvor arbeidstakers pensjon utbetales over et bestemt antall år og består av de årlige innskudd arbeidsgiver har innbetalt, og avkastningen av disse), en foretakspensjonsordning (hvor arbeidstakers pensjon består av en livsvarig garantert årlig ytelse) og en tjenestepensjonsordning (som er en hybrid mellom foretakspensjon og innskuddspensjon). Departementet uttalte i høringsnotatet at målsettingen med forslaget om egen pensjonskonto, som er mest mulig pensjon for hver sparte krone, gjør seg like mye gjeldende for hybridordninger som for innskuddspensjonsordninger, og at departementet derfor vil komme tilbake

med forslag om samling av pensjonsmidler for hybridordninger på et senere tidspunkt. Når det gjelder foretakspensjonsordninger, opprettes det så å si ikke nye ordninger, og ordningene er i et betydelig omfang om-dannet til innskuddspensjonsordninger. Departementet anser det derfor ikke aktuelt å foreslå tilsvarende regler for foretakspensjonsordninger.

Komiteens merknader

Komiteen merker seg at en ekspertgruppe har utredet ordningen med egen pensjonskonto slik det ble vedtatt i pensjonsoppgjøret 2016. Komiteen viser også til at ekspertgruppen, som besto av representanter fra Finansdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Finanstilsynet hadde en referansegruppe fra partene i arbeidslivet. Komiteen registrerer at rapporten i tillegg til en vurdering av egen pensjonskonto også utredet fire forhold som reduserer opptjening av privat tjenestepensjon, uten at partene var enige om konklusjonene. Komiteen merker seg at regjeringen følger opp ett av disse fire forholdene ved å foreslå at tolv månedersregelen oppheves.

Komiteen tar for øvrig omtalen til orientering.

3. Egen pensjonskonto hos arbeidsgiver

Sammendrag

Departementet foreslår at det innføres regler om samling av arbeidstakers tidligere opptjente pensjonskapital fra andre innskuddspensjonsordninger og fra individuell sparing på egen pensjonskonto i arbeidsgivers pensjonsordning. Som vist til i høringsnotatet, vil forslaget kun omfatte midler fra innskuddsordninger, dvs. uten dødelighetsarv. Når det gjelder individuell sparing, vil midler knyttet til pensjonskapitalbevis fra individuelle pensjonsspareavtaler etter lov 27. juni 2008 nr. 62 om individuell pensjonsordning og fra pensjonsspareavtaler etter IPA-forskriften kunne inngå. Det vises til lovforslaget § 3-6 første ledd.

Departementet er enig med høringsinstansene som påpeker at samling av midler på egen pensjonskonto bør innføres ikke bare for innskuddspensjonsordninger som har individuelt investeringsvalg for den enkelte arbeidstaker, slik det var foreslått i høringen, men også for innskuddspensjonsordninger som forvaltes med kollektivt investeringsvalg for arbeidsgiver.

Departementet viser til at de aller fleste høringsinstanser støtter forslaget i høringen til fordeling av kostnader mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, og foreslår at lovforslaget utformes i tråd med dette. I tillegg foreslås at det i det enkelte foretak kan avtales en annen fordeling av forvaltningskostnadene, slik Landsorganisasjonen i Norge ønsker. Det vises til lovforslaget § 3-6 annet ledd.

Departementet viser til at arbeidstaker i en innskuddspensjonsordning med individuelt investeringsvalg ved oppstart blir meldt inn i den investeringsvalgporteføljen foretaket har valgt. Innenfor det handlingsrommet arbeidsgiver har valgt, kan arbeidstaker deretter selv velge investeringsprofil for sin nåværende opptjening. Av hensyn til enkelhet i ordningen mener departementet at det ikke bør være adgang for arbeidstaker til å velge et annet investeringsalternativ for sin tidligere opptjente pensjonskapital enn det som er valgt for den nåværende opptjeningen. Dersom arbeidstaker ønsker ulike investeringsprofiler for tidligere og nåværende opptjening, må han i så fall forvalte midlene i separate avtaler.

Departementet slutter seg til Finans Norges merknad om at dersom arbeidstaker har flere arbeidsgivere, bør pensjonsmidlene samles hos den arbeidsgiver hvor arbeidstakers saldo i den aktive ordningen er størst, ettersom dette er informasjon som er lett tilgjengelig. Det vises til lovforslaget § 3-6 femte ledd.

Departementet foreslår en hjemmel i § 3-6 sjette ledd til å gi utfyllende forskrifter om overføring av pensjonsmidler etter bestemmelsen.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at det foreslås endringer i innskuddspensjonsloven. Formålet er å samle pensjonskapitalbevis fra tidligere arbeidsforhold og tidligere individuell sparing på én pensjonskonto i arbeidsgivers pensjonsordning (egen pensjonskonto), og komiteen støtter dette.

Komiteen viser til at formålet med en slik regel er å bidra til at pensjonsmidlene i innskuddspensjonsordninger forvaltes mer effektivt, slik at det blir mest mulig pensjon for en gitt innbetaling, og at arbeidstaker skal få bedre oversikt over sin egen pensjonsopptjening.

Komiteen viser til at det foreslås at pensjonskapitalbevis skal samles på egen pensjonskonto i arbeidsgivers pensjonsordning med mindre arbeidstaker reserverer seg mot dette. Komiteen mener dette er en hensiktsmessig måte å organisere dette på.

Komiteen viser til at flere av høringsinstansene, deriblant Fellesforbundet, Parat og YS, peker på at regjeringens forslag til § 3-6 annet ledd kan misforstås slik at det kan avtales en annen fordeling av forvaltningskostnadene for løpende pensjon, og ikke bare tidligere opptjent pensjon.

Komiteen er enig i dette, og foreslår at det presiseres i loven at adgangen til å avtale en annen fordeling av forvaltningskostnadene bare skal gjelde den del av forvaltningskostnadene som knytter seg til tidligere opptjent pensjonskapital. Dette vil sikre at det ikke åpnes for avtaler om fordeling av forvaltningskostnadene som vil være mindre gunstige for medlemmene enn den kostnadsfordelingen som følger av loven.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I regjeringens forslag til endringer i innskuddspensjonsloven gjøres følgende endring:

§ 3-6 annet ledd skal lyde:

Kostnader til forvaltning av tidligere opptjent pensjonskapital dekkes av medlemmet. Foretaket dekker kostnader til forvaltning av den pensjonskapital medlemmet har opptjent i arbeidsforholdet. Det kan avtales en annen fordeling av forvaltningskostnadene for tidligere opptjent pensjonskapital. Foretaket dekker kostnader til administrasjon av ordningen.»

Komiteen slutter seg for øvrig til regjeringens lovforslag.

4. Egen pensjonskonto hos selvvalgt leverandør

Sammendrag

Etter departementets vurdering vil en adgang for arbeidstaker til å velge egen pensjonsleverandør til å forvalte tidligere opptjent pensjonskapital og nåværende opptjening kunne virke positivt på konkurransen i markedet. En slik adgang er også etterspurt av mange høringsinstanser, herunder flere fra arbeidstakersiden. Samtidig er departementet enig med Finans Norge i at forslaget i høringsnotatet om beregning av arbeidsgivers kostnadsansvar for forvaltningskostnader ved selvvalgt leverandør sannsynligvis vil bli komplisert og dermed kostnadskrevenne å gjennomføre. Dette vil kunne motvirke formålet med forslaget om egen pensjonskonto, som er at arbeidstaker skal oppnå mer pensjon for hver sparte krone. Departementet mener på denne bakgrunn det bør vurderes om det er alternative måter å foreta kostnadsdekning på. Flere høringsinstanser foreslår mer sjablonmessige regler. En mulighet som nevnes, er at arbeidstaker betaler alle kostnader selv dersom han velger en annen pensjonsleverandør enn arbeidsgivers pensjonsleverandør, og i stedet får dette kompensert gjennom en sjablonmessig betaling fra arbeidsgivers side.

Departementet viser til at en mer sjablonmessig kostnadsdekning ikke vil kunne gi nøyaktig likt resultat som om arbeidstaker var i arbeidsgivers kollektive ordning, men så lenge selvvalgt leverandør er en frivillig ordning som det er opp til arbeidstaker å benytte seg av, vil det etter departementets syn heller ikke være nødvendig å stille krav om full likebehandling av kostnadene.

Det vil etter departementets vurdering være nødvendig å arbeide videre med de forslag til alternative løsninger for kostnadsdekning som er kommet frem i høringen. Dette bør imidlertid ikke forsinke selve lovforslaget om adgang til å velge egen leverandør for aktiv opptjening. Departementet foreslår derfor at det i loven fastsettes at arbeidstaker skal dekke kostnader til for-

valtning og administrasjon dersom han velger selvvalgt leverandør, men at det gis nærmere regler i forskrift om en standardisert kompensasjon fra arbeidsgiver til arbeidstaker for kostnader til forvaltning av den pensjonskapital arbeidstaker har opptjent i arbeidsforholdet.

Det vises til lovforslaget § 3-7 første ledd om at arbeidstaker skal ha adgang til å velge egen leverandør til å forvalte sin tidligere opptjente pensjonskapital og nåværende opptjening. Det vises videre til tredje ledd om kostnadsansvar for arbeidstaker og en forskriftshjemmel om kompensasjon fra arbeidsgiver til arbeidstaker for forvaltningskostnader for aktiv opptjening. Departementet vil utarbeide et utkast til forskrift som sendes på høring før den fastsettes. Det legges opp til at reglene om adgang til å velge egen leverandør til å forvalte tidligere opptjent pensjonskapital og nåværende opptjening skal tre i kraft samtidig med lovforslaget for øvrig. Departementet har ikke foreslått en bestemt ikrafttredelsesdato i proposisjonen her, men foreslår at loven skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer, se lovforslaget del III. Departementet vil be om synspunkter på ikrafttredelsestidspunkt i forbindelse med høringen av utkast til forskrifter til loven.

Departementet foreslår en hjemmel i § 3-7 fjerde ledd til å gi utfyllende forskrifter om overføring av pensjonsmidler etter bestemmelsen.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at arbeidstaker skal kunne velge å flytte både sin tidligere og nåværende pensjonsopptjening til en annen leverandør enn arbeidsgivers leverandør (selvvalgt leverandør). Komiteen støtter dette, men mener det er nødvendig at det forskriftsfestes hvordan kostnadene skal fordeles når arbeidstaker selv velger annen leverandør enn den arbeidsgiver har som leverandør.

Komiteen merker seg at departementet ikke har foreslått en bestemt ikrafttredelsesdato i proposisjonen, og viser til at flere i høringen, deriblant Parat, foreslo at loven trer i kraft 1. januar 2021.

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

5. Krav til informasjon til arbeidstaker før samlingen av pensjonskapital

Sammendrag

Departementet er enig i merknadene fra høringsinstansene om at arbeidsgiver vil kunne ha bedre mulighet til å nå ut med informasjon til hver enkelt arbeidstaker enn arbeidsgivers pensjonsleverandør har. Departementet foreslår derfor at arbeidsgiver skal ha ansvar for å informere arbeidstaker om samling av pensjonsmidlene på egen pensjonskonto. Arbeidsgivers pensjonsle-

verandør vil ha ansvar for å fremskaffe informasjon slik at arbeidsgiver kan oppfylle sin informasjonsplikt overfor arbeidstakerne, jf. § 1-1 i forskrift til innskuddspensjonsloven. Det vises til lovforslaget § 2-7 annet ledd, der de nærmere informasjonskravene fremgår.

Departementet foreslår utvidede informasjonskrav i forhold til forslagene i høringsnotatet. Dette er i tråd med merknadene i høringen og skal bidra til at arbeidstaker kan ta et informert valg i spørsmålet om overføring av pensjonskapitalbevis til forvaltning i arbeidsgivers pensjonsordning. I lovforslaget § 2-7 tredje ledd bokstav a foreslås at arbeidstaker skal informeres om at slik overføring vil bli gjennomført med mindre arbeidstaker reserverer seg mot dette. Det vises til omtale i punkt 6.4 i proposisjonen.

Departementet foreslår at arbeidstaker skal få informasjon om hvilke konkrete pensjonskapitalbevis som vil bli overført, størrelsen på midlene og den institusjon pensjonskapitalbevisene forvaltes i. Det vises til lovforslaget § 2-7 tredje ledd bokstav b. Samtidig foreslås det, i tråd med merknad fra Finans Norge, en uttrykkelig hjemmel for at arbeidsgivers pensjonsleverandør kan innhente informasjon om at arbeidstaker har pensjonskapitalbevis hos en annen leverandør, og en tilsvarende hjemmel for leverandøren av pensjonskapitalbeviset for å utlevere slik informasjon. Det vises til lovforslaget § 3-6 tredje ledd.

Det foreslås videre at arbeidstaker skal få informasjon om virkningene av at tidligere opptjent pensjonskapital overføres til arbeidsgivers pensjonsordning. Herunder må det opplyses om hvilke kostnader overføringen vil medføre for arbeidstaker, jf. at arbeidstaker etter forslaget skal betale kostnadene til forvaltning av den del av midlene som knytter seg til tidligere opptjent pensjonskapital. Arbeidstaker skal også få informasjon om handlingsrommet for investeringsvalg i arbeidsgivers pensjonsordning for den del av midlene som knytter seg til tidligere opptjent pensjonskapital. Det vises til lovforslaget § 2-7 tredje ledd bokstav c.

For at arbeidstaker skal kunne ta stilling til om det vil lønne seg å overføre sine pensjonskapitalbevis til arbeidsgivers pensjonsordning, eller om han bør beholde sine pensjonskapitalbevis der de forvaltes pr. i dag, må arbeidstaker kunne sammenligne kostnader, investeringsvalg mv. i arbeidsgivers pensjonsordning med de kostnader, investeringsvalg mv. arbeidstaker pr. i dag har for sine pensjonskapitalbevis. Som også flere høringsinstanser har påpekt, vil det etter departementets vurdering være å gripe for langt inn i kundeforholdet mellom arbeidstaker og leverandør av pensjonskapitalbeviset om arbeidsgivers pensjonsleverandør skal kunne innhente informasjon om kostnader, investeringsvalg mv. hos leverandøren av pensjonskapitalbeviset. Slike opplysninger er i utgangspunktet taushetsbelagte. Selv om dette ville bidratt til at arbeidstaker på en enkel

måte kunne gis informasjon om konsekvensene av å samle midlene, er det etter departementets vurdering ikke tilrådelig å åpne for slik utlevering av opplysninger. Departementet foreslår i stedet at arbeidsgivers pensjonsleverandør skal ha plikt til å be leverandøren av arbeidstakers pensjonskapitalbevis om å gjøre informasjon om kostnader, investeringsvalg mv. for pensjonskapitalbeviset tilgjengelig for arbeidstaker. Selv om det kan virke kompliserende at arbeidstaker skal få informasjon fra ulike kilder, mener departementet at arbeidstaker med dette vil få et tilstrekkelig grunnlag for å kunne sammenligne sine eksisterende kostnader og vilkår med tilsvarende kostnader og vilkår i arbeidsgivers pensjonsordning. Det vises til lovforslaget § 3-6 tredje ledd jf. § 2-7 tredje ledd bokstav d.

Det foreslås at arbeidsgiver skal informere arbeidstaker om adgangen til å inngå avtale med en selvvalgt institusjon, jf. lovforslaget § 2-7 tredje ledd bokstav e. Arbeidsgiver skal også informere om at arbeidstaker som har overført sin tidligere opptjente pensjonskapital til arbeidsgivers pensjonsordning, når som helst kan velge å flytte disse midlene ut av ordningen igjen. Det vises til lovforslaget § 2-7 tredje ledd bokstav f.

I tråd med merknad fra YS foreslår departementet at også pensjonsleverandører som forvalter pensjonskapitalbevis, skal pålegges å gi kundene informasjon om mulighetene for samling av pensjonskapitalbevis. Dette vil kunne nå ut til kunder som ikke er i et arbeidsforhold hvor arbeidsgiver har innskuddspensjonsordning. Det vises til lovforslaget § 6-4 første ledd.

Når arbeidstaker meldes inn i arbeidsgivers pensjonsordning, og denne forvaltes med individuelt investeringsvalg, meldes han også inn i den investeringsvalgporteføljen arbeidsgiver har valgt. Innenfor det handlingsrommet arbeidsgiver har valgt, kan arbeidstaker deretter selv velge investeringsprofil. Departementet foreslår i § 2-7 annet ledd en bestemmelse om at arbeidsgiver før arbeidstaker tas opp i pensjonsordningen, og gjennom medlemstiden skal gi arbeidstaker informasjon om investeringsvalgporteføljen arbeidsgiver har valgt, og som arbeidstaker omfattes av dersom han ikke foretar noe annet valg. Det skal herunder informeres om risiko, forventet avkastning og kostnader. Departementet foreslår at arbeidsgiver i tillegg skal gi arbeidstakerne informasjon om muligheten til selv å velge investeringsprofil. Slik informasjon skal etter forslaget gis før opptak i pensjonsordningen og gjennom medlemstiden og skal være tilstrekkelig til at arbeidstakerne kan foreta velfunderte investeringsvalg. Det skal bl.a. gis informasjon om betydningen av gjenstående tid til uttak av alderspensjon. Det skal også gis informasjon om risikoreduserende tiltak når arbeidstaker har få år igjen til uttak av pensjon. Det foreslås videre at pensjonsleverandøren på anmodning fra arbeidstaker skal gi råd om sammensetning av investeringsporteføljen.

Når arbeidstaker velger forvaltning hos selvvalgt leverandør, vil det ikke være slik at arbeidstaker meldes inn i en på forhånd valgt investeringsportefølje, slik det vil være når arbeidstakers midler forvaltes i arbeidsgivers pensjonsordning. Avtale om forvaltning av midlene vil måtte inngås mellom arbeidstaker og den selvvalgte pensjonsleverandøren. De foreslåtte reglene om informasjon og rådgivning vedrørende sammensetning av investeringsvalgporteføljen er derfor også forskjellige for disse to situasjonene. Etter forslaget skal pensjonsleverandøren bl.a. kartlegge medlemmets behov for og ønske om risiko og gi råd om sammensetning av investeringsporteføljen tilpasset bl.a. gjenstående tid til uttak av pensjon. Når kunden har få år igjen til uttak av pensjon, skal pensjonsleverandøren gi råd om risikoreduserende tiltak. Forslaget til lovbestemmelse er i tråd med høringsforslaget. Det vises til lovforslaget § 3-7 annet ledd.

Komiteens merknader

Komiteen er opptatt av, slik som flere høringsinstanser foreslår, at kravene til informasjon og rådgivning forsterkes, og at informasjonsansvar i noe større grad fordeles mellom arbeidsgiver og pensjonsleverandør. Flere høringsinstanser tar også opp spørsmålet om hvilken informasjon som kan utveksles mellom pensjonsleverandørene.

Komiteen understreker behovet for tilstrekkelig informasjon til arbeidstaker, jf. lovforslaget § 2-7 tredje ledd bokstav a, der det foreslås at arbeidstaker skal informeres om at overføring av pensjonskapitalbevis til foretakets pensjonsordning vil bli gjennomført med mindre arbeidstaker reserverer seg mot dette.

Komiteen forstår lovforslaget slik at ansvaret i all hovedsak begrenses til å videreformidle informasjon om valgmuligheter og konsekvenser av disse som er utarbeidet av pensjonsleverandørene. Det samme må gjelde for råd om risikoreduserende tiltak når arbeidstaker har få år igjen til uttak av pensjon. Komiteen har fått opplyst at berørte parter vil bli involvert i den praktiske gjennomføringen av egen pensjonskonto, herunder forskriftsarbeidet som presiserer lovtekst blant annet knyttet til informasjonsansvar og informasjonsplikt. For at arbeidstakerne skal få sammenlignbar informasjon, må bransjen i samarbeid med myndighetene utarbeide standarder for slik informasjon og bidra aktivt til at arbeidstakere kan ta valg der konsekvenser er klargjort. Det samme gjelder for hvor en arbeidstaker kan finne informasjon om sine pensjonskapitalbevis og for muligheten til å reservere seg mot å samle slike bevis hos nåværende arbeidsgiver.

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at både NHO og Finans Norge er be-

kymret for at arbeidsgivers informasjonsansvar i forbindelse med innføring av egen pensjonskonto gir et betydelig merarbeid.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, viser til at informasjonsplikten må ligge på både arbeidsgiver og pensjonsleverandør, der arbeidsgiver plikter å synliggjøre konsekvensene ved en overføring.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet understreker at arbeidsgivers informasjonsplikt må sees i sammenheng med det aktuelle foretakets størrelse og kompetanse. I de aller fleste tilfeller vil ikke arbeidsgiver kunne forventes å besitte inngående kjennskap til pensjon og forvaltning av pensjonsmidler. De fleste norske foretak er små og har kompetanse først og fremst på sitt eget kjerneområde. Det er etter disse medlemmers syn derfor åpenbart at arbeidsgivers informasjonsplikt innebærer å gi arbeidstakeren tilgang til informasjon fra pensjonsleverandøren, og at det er pensjonsleverandøren som har ansvaret for at denne informasjonen er korrekt, nøytral og fyllestgjørende.

6. Krav til samtykke fra arbeidstaker før samlingen av pensjonskapital

Sammendrag

Departementet viser til at et krav om passivt samtykke for samling av pensjonskapitalbevis vil være et effektivt virkemiddel for å få gjennomført en samling av pensjonskapitalbevis som i all hovedsak vil være til fordel for arbeidstakerne. Dette må avveies mot det forhold at overføring av pensjonsmidler på grunnlag av passivt samtykke gir en risiko for uheldige utslag, f.eks. ved at midler på grunn av passivitet fra arbeidstakers side overføres fra et billig indeksfond til en dyrere forvaltningsløsning hos arbeidsgiver. For å forebygge slike uheldige utslag er det viktig at arbeidstaker på en enkel måte kan gjøre seg kjent med hvilke konsekvenser en samling av midlene vil få sammenlignet med å beholde pensjonskapitalbevisene der de er i dag.

Formålet med reglene om informasjon til arbeidstaker er å gi arbeidstaker et så godt grunnlag som mulig for å vurdere om samling av pensjonskapitalbevis vil være fordelaktig for ham eller henne. Som nevnt under proposisjonens punkt 5.4 er det likevel ikke all relevant informasjon arbeidsgiver kan forelegge for arbeidstaker. Dette gjelder informasjon om hvilke kostnader og investeringsvalg arbeidstaker har for sine pensjonskapitalbevis pr. i dag. Som vist til under proposisjonens punkt 5.4 foreslår departementet at arbeidsgivers pensjonsleverandør skal ha plikt til å be leverandøren av arbeidstakers pensjonskapitalbevis om at denne leveran-

døren gjør informasjon om kostnader, investeringsvalg mv. for pensjonskapitalbeviset tilgjengelig for arbeidstaker. Med dette vil informasjon om eksisterende kostnader mv. tilrettelegges for arbeidstaker slik at han har mulighet til å sammenligne sine eksisterende kostnader med de kostnader arbeidstaker må betale i arbeidsgivers ordning.

Etter departementets syn vil disse reglene gi arbeidstaker et tilstrekkelig grunnlag for å kunne sammenligne kostnader og investeringsvalg ved de ulike alternativene, for på den måten å kunne ta et informert valg vedrørende samling av midlene. Arbeidstaker vil også ha mulighet til å flytte midlene knyttet til tidligere opptjent pensjonskapital ut av arbeidsgivers ordning dersom han angrer på sammenslåingen. Selv om overføring av pensjonsmidler på grunnlag av passivt samtykke gir en risiko for uheldige utslag, bør dette etter departementets syn ikke stenge for en løsning som vil gi billigere og mer oversiktlig pensjonssparing for de aller fleste arbeidstakerne. Departementet foreslår derfor at midler skal samles på egen pensjonskonto gjennom passivt samtykke, dvs. at arbeidstaker må reservere seg dersom han ikke ønsker overføring av midlene. Det vises til lovforslaget § 3-6 første ledd.

Departementet anser at arbeidstaker bør gis en frist på tre måneder for å ta stilling til spørsmålet om overføring av midlene til egen pensjonskonto. Dersom arbeidstaker ikke har reservert seg, ev. valgt forvaltning hos selvvalgt leverandør, innen denne fristen, skal midlene overføres til arbeidsgivers pensjonsordning. Overføring skal da gjennomføres innen flyttefristen for pensjonskapitalbevis og individuelle avtaler, som er én måned. Det vises til lovforslaget § 3-6 første ledd.

Departementet er enig med de høringsinstansene som påpeker at arbeidstakere som har tatt et aktivt valg om forvaltning av sin pensjonskapital, enten ved å reservere seg mot overføring av pensjonsmidlene eller ved valg av egen pensjonsleverandør, bør kunne ha dette som standardvalg også hos fremtidige arbeidsgivere som har innskuddspensjonsordninger. Ettersom dette bl.a. forutsetter at det utvikles systemer for registrering av arbeidstakernes reservasjoner og valg av egen leverandør, antar departementet at det er hensiktsmessig at nærmere regler om dette gis i forskrift. Det vises til forslag til forskriftshjemmel i lovforslaget § 3-6 første ledd.

Departementet viser til Finans Norges merknad om at noen pensjonskapitalbevis har avkastningsgaranti i utbetalingsperioden, og at overføring til arbeidsgivers innskuddspensjonsordning vil medføre tap av garantien. Departementet er enig i at pensjonskapitalbevis som har en reell garanti, ikke bør overføres ved passivt samtykke. Departementet antar at nærmere bestemmelser om dette ev. bør fastsettes i forskrift. Det vises til forslag til forskriftshjemmel i lovforslaget § 3-6 sjette ledd.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at det i høringsnotatet foreslås at pensjonskapitalbevis fra tidligere innskuddspensjonsordning og fra individuell sparing skal overføres til arbeidstakers konto i arbeidsgivers pensjonsordning, med mindre arbeidstaker ikke samtykker i dette. Dette omtales også som passivt eller negativt samtykke.

Komiteen viser til at det skal informeres om risiko, forventet avkastning og kostnader. Komiteen vil understreke at de totale årlige kostnader knyttet til forvaltning må synliggjøres ved en årlig utstedelse av kvittering for belastede kostnader til forvaltning etc.

Komiteen viser til at et krav om passivt samtykke for samling av pensjonskapitalbevis vil være et effektivt virkemiddel for å få gjennomført en samling av pensjonskapitalbevis som i all hovedsak vil være til fordel for arbeidstakerne. Komiteen støtter at det må legges til rette for at de som har avkastningsgaranti, må kunne videreføre slike ordninger.

Komiteen mener også at det i forbindelse med forskriftsarbeidet må klargjøres at arbeidsgiver ikke har krav på informasjon om pensjonskapitalbevis hos tidligere arbeidsgiver dersom arbeidstaker har reservert seg.

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, viser til at departementet foreslår at arbeidsgiver i tillegg skal gi arbeidstakerne informasjon om muligheten til selv å velge investeringsprofil. Flertallet vil understreke informasjonsplikten og at arbeidstaker må få tilstrekkelig kunnskap om konsekvenser og risiko ved å velge en annen investeringsprofil.

7. Innføring av digitalt førstevalg

Sammendrag

Departementet viser til at det med digitalt førstevalg menes at den som er forpliktet til å opplyse om bestemte forhold, kan benytte elektronisk kommunikasjon så lenge mottakeren ikke har reservert seg mot dette. Departementet er enig i at digitalt førstevalg fremstår som mer hensiktsmessig enn dagens regel, hvor utgangspunktet er krav til skriftlighet. Det vil kunne være en terskel for mange å skulle sende et brev med samtykke eller fullmakt til at opplysninger kan gis elektronisk. Dersom slikt samtykke ikke blir gitt, vil det vanskelig gjøre videre kommunikasjon med arbeidsgiver og pensjonsleverandør. Departementet antar at de fleste arbeidstakere, arbeidsgivere og pensjonsleverandører vil se det som en fordel å kunne kommunisere elektronisk som et førstevalg.

For å bidra til at arbeidstaker skal kunne kommunisere på en mest mulig enkel måte i spørsmålet om samling av pensjonskapital på egen pensjonskonto mv., me-

ner departementet at de beste grunner taler for at det foreslås en regel om digitalt førstevalg i innskuddspensjonsloven. Departementet legger til grunn at en slik regel vil være til fordel for både arbeidstakere, arbeidsgivere og leverandører, og at det derfor kan fremmes lovforslag om dette selv om det ikke var omfattet av høringsforslaget. Det vises til lovforslaget § 2-7 femte ledd. Bestemmelsen er utformet etter mønster av forslaget til bestemmelse om digitalt førstevalg i forsikringsavtaleloven, som ble sendt på høring i mars i år sammen med forslag til endringer til gjennomføring av forsikringsdistribusjonsdirektivet (IDD). Departementet viser til at det også bør foretas en mer helhetlig gjennomgang av spørsmålet om digitalt førstevalg for alle pensjonslovene i privat sektor. Departementet vil komme tilbake til dette.

Komiteens merknader

Komiteen er enig i at digitalt førstevalg er fornuftig, og viser til at nettstedet norskpensjon.no må brukes for å kommunisere med arbeidstakere. Samtidig må også de som ikke er digitale brukere, gis samme mulighet som de digitale brukerne.

Komiteen slutter seg til regjeringens lovforslag.

8. Oppheving av tolv månedersregelen

Sammendrag

Departementet mener at oppheving av tolv månedersregelen vil bidra til bedre pensjonsopptjening gjennom jobbskifter. Det vil også bidra til et mer rettferdig pensjonssystem når arbeidstakere med korte ansettelsesforhold ikke lenger skal subsidiere pensjonsopptjeningen til arbeidstakere med lengre arbeidsforhold.

I høringsnotatet viste departementet til at forslaget om oppheving av tolv månedersregelen utfyller forslaget om egen pensjonskonto, som vil bidra til en mer kostnadseffektiv forvaltning også av mindre pensjonsbeløp.

Til spørsmålet om utenlandske arbeidstakere med korte arbeidsforhold i Norge, viser departementet til at reglene for utstedelse av pensjonskapitalbevis må gjelde likt for alle medlemmer i innskuddspensjonsordninger. Det vil være vanskelig f.eks. å stille betingelser om at midlene på et senere tidspunkt skal slås sammen med øvrige midler. Departementet viser til Finans Norges merknad om at de ikke har tall eller anslag for hvor stor økning i antall pensjonskapitalbevis et bortfall av tolv månedersregelen vil få, men at pensjonskapitalbevis for utenlandske arbeidstakere etter Finans Norges kunnskap er praktisk håndterbare. Departementet tar dette til etterretning. Departementet vil komme tilbake til problemstillingen dersom det skulle bli et økende problem med svært små pensjonskapitalbevis som blir «spist opp» av kostnader.

Departementet foreslår etter dette at tolv månedersregelen oppheves. Dette vil innebære at et medlem av en innskuddspensjonsordning har rett til å få med seg den pensjonskapital han har opptjent ved fratredelsen, uavhengig av lengden på arbeidsforholdet. Det vises til lovforslaget § 6-1 annet ledd. Det vises også til § 2-12 tredje ledd, § 6-2 første ledd og § 9-2.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at departementet foreslår oppheving av tolv månedersregelen til tross for at partene ikke er enige om dette. Komiteen viser til at arbeidsgiverorganisasjonene i høringen foreslo å utsette denne endringen til etter at et partssammensatt utvalg har vurdert alle fire forholdene som ikke gir pensjonsopptjening. LO og Fellesforbundet mener saken er ferdig utredet. Komiteen støtter regjeringens forslag om at dette allerede er utredet og at forslaget vil bidra til bedre pensjonsopptjening ved jobbskifter, og slutter seg til lovforslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt fremmer følgende tilleggsforslag:

«I

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§ 3-3 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 13 år, med mindre annet er fastsatt i loven her eller i forskrifter fastsatt av *Kongen*.

§ 3-5 skal lyde:

Opptjent pensjon for arbeidstaker i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville være opptjent dersom arbeidstakeren hadde hatt fulltidsstilling.

II

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold gjøres følgende endringer:

§ 4-2 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 13 år, med mindre annet er fastsatt i loven her eller i forskrifter fastsatt av *Kongen*. I regelverket kan *det fastsettes* at arbeidstakere som har fylt 75 år, ikke skal opptas som medlem.

Tredje ledd oppheves.

Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 5-5 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Ved beregningen av lønn skal lønn fra første krone benyttes.

Nåværende annet punktum blir tredje punktum.

III

I lov 13. desember 2013 nr. 106 om tjenestepensjon gjøres følgende endringer:

§ 3-2 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 13 år. Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

§ 3-4 skal lyde:

Pensjonsopptjeningen for arbeidstaker i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville vært opptjent dersom arbeidstakeren hadde hatt fulltidsstilling.

IV

Endringene trer i kraft 1. januar 2021.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt merker seg at regjeringen mener forslaget om å fjerne tolv månedersregelen allerede er utredet, og mener derfor dette også gjelder for de tre andre forholdene som hindrer at alle som har rett på obligatorisk tjenestepensjon. Disse medlemmene mener derfor at det også er riktig å fjerne regelen om at en arbeidstaker må ha tjent 1 G før det gis pensjonsopptjening, at stillingsstørrelsen må være over 20 pst., og at det kun er opptjening etter fylte 20 år som gir opptjening. Å fjerne disse begrensningene samtidig som tolv månedersreglene fjernes, vil være i tråd med pensjonsreformens intensjon om at all opptjening skal inngå i pensjonsgrunnlaget. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader i Innst. 142 S (2018–2019) om pensjon fra første krone og foreslår derfor at inntekt under 1 G inngår i pensjonsgrunnlaget, at aldersgrensen for opptjening settes til samme aldersgrense som i folketrygden, og at reglene om en bestemt stillingsstørrelse oppheves.

9. Endring i finansforetaksloven

Sammendrag

Etter departementets vurdering bør lovvalgsregler som følger av winding up-direktivet inntas i forskrift. Departementet foreslår at forskriftshjemmelen plasseres i finansforetaksloven § 20-4 annet ledd. Forslaget åpner for at departementet kan gi regler om avvikling og reorganisering av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak i forskrift, og innebærer at departementet kan fastsette lovvalgsregler som følger av winding up-direk-

tivet i forskrift. Departementet viser til forslag til endring av finansforetaksloven § 20-4 annet ledd tredje punktum. Departementet bemerker at høringsinnspill til foreslåtte forskriftsbestemmelser vil bli vurdert i forbindelse med utforming av utfyllende regler med hjemmel i lovbestemmelsen.

Komiteens merknader

Komiteen støtter regjeringens forslag om å innta en ny forskriftshjemmel i finansforetaksloven § 20-4 som er begrenset til å fastsette regler i henhold til direktiv 2001/24/EF (winding up-direktivet).

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Til forslag til endringer i innskuddspensjonsloven

Forslaget om å samle pensjonskapital på én pensjonskonto kan gi reduserte kostnader. Effekten er usikker, men kan, med utgangspunkt i prisopplysningene fra arbeidsgrupperapporten, samlet være i størrelsesorden inntil 800 mill. kroner årlig, i hovedsak som følge av reduserte kostnader (og dermed økt pensjon) for pensjonskapitalbevis for arbeidstakerne. Den beregnede kostnadsreduksjonen utgjøres av om lag 500 mill. kroner i reduserte årlige administrasjonskostnader som følge av at alle pensjonskapitalbevis slås sammen med egne pensjonskontoer, samt om lag hhv. 200 mill. kroner og 100 mill. kroner i reduserte forvaltningskostnader for pensjonskapitalbevis og innskuddspensjonsordninger som følge av at kapitalen forvaltes i større volum. I beregningen er det antatt en årlig pris for administrasjon av pensjonskapitalbevis på 450 kroner, og at forvaltningskostnadene reduseres til 0,5 pst. av kapitalen, fra hhv. 1 pst. av kapitalen for pensjonskapitalbevis og 0,6 pst. av kapitalen for innskuddspensjonsordninger.

Den beregnede besparelsen kan ha et motstykke i noe lavere overskudd for pensjonsleverandørene, med mindre besparelsen for arbeidstakerne gjenspeiler stor driftsfordeler i administrasjon og forvaltning av pensjonskapital.

Forslaget antas ikke å ha likestillingsmessige konsekvenser.

Forslaget om å oppheve tolv månedersregelen kan isolert gi arbeidsgiverne en kostnadsøkning på noe over 300 mill. kroner årlig før ev. tilpasninger, basert på tall fra 2015. Dette motsvares av økte pensjonsrettigheter for arbeidstakerne.

Forslaget om å oppheve tolv månedersregelen antas å ville få noe større betydning i form av økte pensjonsrettigheter for kvinner enn for menn, ettersom kvinner oftere enn menn er midlertidig ansatt. Dette ble påpekt i arbeidsgrupperapporten om egen pensjonskonto mv.

Det er uttalt i rapporten at det ikke er gjort noe forsøk på å fordele den økte opptjeningen på kvinner og menn.

Til forslag til endring i finansforetaksloven

Forskriftshjemmelen vil ikke i seg selv medføre økonomiske og administrative konsekvenser.

Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne antar at det må gjøres endringer både i de tekniske løsningene for A-meldingsordningen for at det kan gjøres automatisk innhenting av data slik at pensjonsgrunnlaget til enhver tid er oppdatert, og i løsningen for dinpensjon.no, slik at dette blir stedet der arbeidstaker reserverer seg mot samling av pensjonsbevis og pensjonsleverandørene kan hente informasjon fra dette registret.

Disse medlemmer merker seg at flere av høringsinstansene hevdet at forslaget gir merarbeid for arbeidsgiverne, og forutsetter at Regelrådet har gjennomgått forslaget med sikte på at det skal gi så lite merarbeid som mulig for bedriftene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt påpeker at innføring av pensjonskonto har et demokratisk aspekt ved seg: Det vil gjøre det enklere for folk flest å forholde seg til pensjon. Disse medlemmer vil understreke at hensynet til å skape et enkelt, ubyråkratisk og forståelig pensjonssystem er maktpåliggende. Ved at pensjonssystemet blir mer oversiktlig og forståelig, reduserer man risikoen for feil, urimelige gebyrer og behov for kostbar juridisk hjelp og rådgivning. Dette vil i sum gi den enkelte høyere utbetalt pensjon. Samtidig vil enkeltindividene få bedre anledning til å tilpasse egen økonomi og livsvalg til den pensjonen man kan forvente, og man vil i større grad kunne ha visshet og sikkerhet om den inntekten man kan forvente i pensjonisttilværelsen. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at arbeidet med å gjøre pensjon enklere for folk flest må fortsette.

11. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt:

Forslag 1

I

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§ 3-3 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 13 år, med mindre annet er fastsatt i loven her eller i forskrifter fastsatt av *Kongen*.

§ 3-5 skal lyde:

Opptjent pensjon for arbeidstaker i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville være opptjent dersom arbeidstakeren hadde hatt fulltidsstilling.

II

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold gjøres følgende endringer:

§ 4-2 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 13 år, med mindre annet er fastsatt i loven her eller i forskrifter fastsatt av *Kongen*. I regelverket kan *det fastsettes* at arbeidstakere som har fylt 75 år, ikke skal opptas som medlem.

Tredje ledd oppheves.

Nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 5-5 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Ved beregningen av lønn skal lønn fra første krone benyttes.

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.

III

I lov 13. desember 2013 nr. 106 om tjenestepensjon gjøres følgende endringer:

§ 3-2 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 13 år. *Kongen* kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

§ 3-4 skal lyde:

Pensjonsopptjeningen for arbeidstaker i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville vært opptjent dersom arbeidstakeren hadde hatt fulltidsstilling.

IV

Endringene trer i kraft 1. januar 2021.

12. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i innskuddspensjonsloven mv. (egen pensjonskonto)

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold gjøres følgende endringer:

§ 2-1 annet ledd skal lyde:

(2) Retten til alderspensjon skal sikres ved årlige innskudd i samsvar med innskuddsplanen fastsatt i regelverket. Medlemmenes pensjonskapital skal forvaltes i institusjonen hvor foretaket har opprettet pensjonsordning. Det enkelte medlem kan likevel velge å forvalte sin tidligere opptjente pensjonskapital og opptjening i nåværende arbeidsforhold i en annen institusjon etter reglene i § 3-7.

§ 2-7 annet til tredje ledd og nye fjerde til sjette ledd skal lyde:

(2) Foretaket skal før medlemmet tas opp i pensjonsordningen og gjennom medlemstiden gi medlemmet informasjon om det investeringsvalget som er gjort for pensjonsordningen, herunder om risiko, forventet avkastning og kostnader. I tillegg skal medlemmene før opptak i pensjonsordningen og gjennom medlemstiden gis tilstrekkelig informasjon til at de kan foreta velfunderte investeringsvalg. Det skal bl.a. gis informasjon om betydningen av gjenstående tid til uttak av alderspensjon. Når medlemmet har få år igjen til uttak av pensjon, skal foretaket gi informasjon om risikoreduserende tiltak. Institusjonen skal på anmodning fra medlemmet gi råd om sammensetningen av investeringsporteføljen.

(3) Før overføring av medlemmets pensjonskapitalbevis til foretakets pensjonsordning etter reglene i § 3-6 skal foretaket skriftlig opplyse medlemmet om:

- a. at overføringen vil bli gjennomført med mindre medlemmet reserverer seg mot dette innen fristen i § 3-6,
- b. hvilke pensjonskapitalbevis som vil bli overført, størrelsen på midlene og den institusjon de forvaltes i,
- c. virkningene av overføringen for medlemmet, herunder om kostnader og mulige investeringsvalg for den del av midlene som knytter seg til tidligere opptjent pensjonskapital,
- d. at medlemmet får informasjon om sine kostnader, investeringsvalg mv. knyttet til pensjonskapitalbevisene fra institusjonene som forvalter disse,
- e. at medlemmet har adgang til å inngå avtale med en selvvalgt institusjon etter § 3-7,
- f. adgangen til å flytte midlene knyttet til tidligere opptjent pensjonskapital etter § 3-6 fjerde ledd.

(4) Foretaket skal gi arbeidstakerne skriftlig opplysning om endringer i regelverket av betydning. Krav om

skriftlighet etter loven her er ikke til hinder for bruk av elektronisk kommunikasjon.

(5) Informasjon og råd til arbeidstaker fra foretaket eller institusjonen kan sendes eller gjøres tilgjengelig for arbeidstaker ved bruk av elektronisk kommunikasjon, forutsatt at dette gjøres på en betryggende måte og at arbeidstaker ikke har reservert seg mot slik kommunikasjon. Når elektronisk kommunikasjon benyttes første gang, skal arbeidstaker få tydelig informasjon om muligheten for å reservere seg mot slik kommunikasjon og om rettsvirkningene av valget. Elektroniske meldinger anses mottatt når de er kommet til arbeidstakers kunnskap. Foretaket eller institusjonen må på forsvarlig vis forsikre seg om at arbeidstaker har fått kunnskap om meldingen.

(6) Departementet kan fastsette nærmere regler i forskrift om hvilken informasjon som skal gis fra institusjon eller foretak i tilknytning til ordningen.

§ 2-12 tredje ledd skal lyde:

(3) Ved flytting av medlemskap gjelder bestemmelsene om opphør av medlemskap tilsvarende.

§ 3-3 tredje ledd skal lyde:

(3) Pensjonskapital knyttet til egen pensjonskonto kan bare flyttes til annen institusjon etter reglene i §§ 3-7 eller 8-5.

Ny § 3-6 skal lyde:

§ 3-6 Egen pensjonskonto hos arbeidsgiver

(1) Medlemmets pensjonskapitalbevis fra annen innskuddspensjonsordning eller fra individuell pensjonsspareavtale etter lov om individuell pensjonsordning skal overføres til medlemmets pensjonskonto i arbeidsgivers pensjonsordning dersom denne forvaltes i henhold til §§ 3-2a eller 3-3. Medlemmet kan reservere seg mot slik overføring. Medlemmet kan også velge forvaltning hos en annen institusjon etter § 3-7. Dersom medlemmet ikke har reservert seg innen tre måneder etter at informasjon er mottatt etter § 2-7, gjennomføres overføringen innen fristen for flytting av pensjonskapitalbevis og individuelle avtaler i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 6. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om at medlemmets reservasjon mot overføring av pensjonsmidler eller valg av forvaltning hos en annen institusjon skal gjelde også for fremtidige arbeidsforhold.

(2) Kostnader til forvaltning av tidligere opptjent pensjonskapital dekkes av medlemmet. Foretaket dekker kostnader til forvaltning av den pensjonskapital medlemmet har opptjent i arbeidsforholdet. Det kan avtales en annen fordeling av forvaltningskostnadene for tidligere opptjent pensjonskapital. Foretaket dekker kostnader til administrasjon av ordningen.

(3) Institusjonen som forvalter arbeidsgivers pensjonsordning, skal innhente informasjon om hvilke pensjonskapitalbevis medlemmet har, størrelsen på midlene

og hvilken institusjon som forvalter dem. Institusjonen skal også be institusjonen som forvalter pensjonskapitalbeviset, om å gjøre informasjon om kostnader, investeringsvalg mv. knyttet til pensjonskapitalbeviset tilgjengelig for arbeidstaker. Institusjonen som forvalter pensjonskapitalbeviset plikter å utlevere informasjon etter første og annet punktum.

(4) Medlemmet kan flytte den del av midlene som knytter seg til tidligere opptjent pensjonskapital, til en annen institusjon.

(5) Dersom medlemmet har flere arbeidsgivere med ordning som nevnt i første ledd, skal pensjonskapitalbevisene overføres til den ordningen hvor medlemmets opptjente pensjonskapital er størst.

(6) Departementet kan gi nærmere regler i forskrift om overføring av pensjonsmidler etter bestemmelsen her.

Ny § 3-7 skal lyde:

§ 3-7 Egen pensjonskonto hos selvvalgt institusjon

(1) Medlem i pensjonsordning som forvaltes i henhold til §§ 3-2a eller 3-3 kan inngå avtale med en selvvalgt institusjon om at denne institusjonen skal forvalte medlemmets tidligere opptjente pensjonskapital og opptjening i nåværende arbeidsforhold.

(2) Før avtale inngås skal institusjonen kartlegge medlemmets behov og ønske om risiko og opplyse om den risiko medlemmet påtar seg. Institusjonen skal opplyse om samtlige kostnader knyttet til avtalen og om binding av pensjonskapitalen i avtaleperioden. Før avtale inngås og gjennom avtaleperioden skal institusjonen gi råd om sammensetningen av investeringsporteføljen tilpasset blant annet gjenstående tid til uttak av alderspensjon. Når medlemmet har få år igjen til uttak av alderspensjon, skal institusjonen gi råd om risikoreduserende tiltak. En skriftlig sammenfatning av de opplysninger og råd som institusjonen har gitt etter leddet her, skal sendes medlemmet. § 3-4 gjelder tilsvarende for den institusjonen medlemmet inngår avtale med.

(3) Kostnader til forvaltning av midlene og administrasjon av avtalen dekkes av medlemmet. Departementet kan gi nærmere regler i forskrift om standardisert kompensasjon fra foretak til medlem for kostnader til forvaltning av den pensjonskapital medlemmet har opptjent i arbeidsforholdet.

(4) Departementet kan gi nærmere regler i forskrift om overføring av pensjonsmidler etter bestemmelsen her.

§ 5-7 oppheves.

§ 6-1 annet ledd skal lyde:

(2) Ved opphør av medlemskap beholder medlemmet sin rett til den pensjonskapital som er opptjent ved fratredelsen.

§ 6-2 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Når medlemskapet for en arbeidstaker opphører, skal institusjonen sørge for at det utstedes bevis for opptjent pensjonskapital i henhold til § 3-5 (pensjonskapitalbevis).

§ 6-3 første ledd skal lyde:

(1) Pensjonskapital i henhold til pensjonskapitalbevis kan overføres til egen pensjonskonto hos ny arbeidsgiver etter § 3-6 eller hos selvvalgt institusjon etter § 3-7. Institusjonen skal gi innehaveren informasjon om reglene for slik overføring.

§ 6-4 første ledd skal lyde:

(1) Arbeidstakeren kan kreve at pensjonskapital knyttet til flere konto i samme institusjon blir slått sammen og at nytt pensjonskapitalbevis utstedes av institusjonen. Dette gjelder også etter flytting etter § 6-3. Institusjonen skal gi innehaveren informasjon om adgangen til å slå sammen pensjonskapitalbevis og fremgangsmåten for dette.

§ 9-2 skal lyde:

*§ 9-2 Midler i innskuddsfondet
Innskuddsfondet skal tilføres:*

- a. alle tilskudd til innskuddsfondet som omfattes av skatteloven § 6-46
- b. avkastning på midlene i innskuddsfondet etter § 8-4 tredje ledd
- c. avkastning på pensjonskapitalen i samsvar med § 3-2 annet ledd
- d. for meget forskuddsbetalt innskudd for medlemmer som slutter i foretaket i løpet av året.

II

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern skal § 20-4 annet ledd nytt tredje punktum lyde:
Departementet kan i forskrift fastsette regler til gjennomføring av EØS-regler om reorganisering og avvikling av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak.

III

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 26. mars 2019

Henrik Asheim

leder

Rigmor Aasrud

ordfører

